Eiropas Savienības
Oficiālais Vēstnesis

LV
L sērija

2024/1732

19.6.2024.

PADOMES REGULA (ES) 2024/1732

(2024. gada 17. jūnijs),

ar ko Regulu (ES) 2021/1173 groza attiecībā uz *EuroHPC* jaunuzņēmumu iniciatīvu nolūkā uzlabot Eiropas līderību uzticama mākslīgā intelekta jomā

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 187. pantu un 188. panta pirmo daļu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta atzinumu ([1]),

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ([2]),

saskaņā ar īpašu likumdošanas procedūru,

tā kā:

(1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas par saskaņotām normām mākslīgā intelekta jomā ("MI akts") mērķis ir uzlabot iekšējā tirgus darbību, nosakot vienotu tiesisko regulējumu, jo īpaši mākslīgā intelekta ("MI") izstrādei, tirdzniecībai un izmantošanai atbilstoši Savienības vērtībām.

(2) Kopš 2021. gada, kad tika pieņemta Padomes Regula (ES) 2021/1173 ([3]), MI jomā ir panākts milzīgs tehnikas progress un visā pasaulē tā ir kļuvusi par ļoti stratēģisku un diskutablu jomu. Savienība ir pirmajās rindās pūliņos atbalstīt atbildīgu uzticama un ētiska MI pētniecību un inovāciju, vienlaikus uzstādot barjeras un attīstot efektīvu pārvaldi.

(3) 2023. gada 13. septembrī Komisija kā daļu no visaptverošas pieejas atbildīgas pētniecības un inovācijas atbalstam MI jomā izziņoja jaunu stratēģisku iniciatīvu, kuras mērķis ir Savienības augstas veiktspējas datošanas jaudu darīt pieejamu inovatīviem Eiropas jaunuzņēmumiem uzticama MI jomā modeļu apmācīšanai. Minētā iniciatīva papildina darbu, kas sākts ar MI aktu, uzstādot mākslīgajam intelektam barjeras, nodibinot pārvaldes struktūras un inovāciju atbalstot ar koordinēto mākslīgā intelekta plānu.

(4) Ņemot vērā, ka Savienības spēcīgākā pasaules līmeņa superdatošanas jauda ir Eiropas Augstas veiktspējas datošanas kopuzņēmuma ("kopuzņēmuma") iekārtām, minētās iekārtas būtu jādara pieejamas, lai Savienības iniciatīva īstenotos. Tādēļ pie pastāvošajiem sešiem kopuzņēmuma mērķiem ir jāpievieno septītais mērķis attiecībā uz tā superdatoru doto artavu Savienības jaunajā MI iniciatīvā.

(5) Jaunais mērķis ļautu kopuzņēmumam veikt darbības MI optimizētu superdatoru vai superdatoru nodalījumu iegādes un ekspluatācijas jomā, lai vispārīga lietojuma MI modeļiem nodrošinātu ātru mašīnmācīšanos un apmācību. Būtu jāļauj kopuzņēmumam izveidot jaunu piekļuves režīmu saviem datošanas resursiem, kas paredzēts MI jaunuzņēmumu ekosistēmai un pētniecības un inovācijas ekosistēmai, un izstrādāt specializētus MI lietojumus, kas ir optimāli pielāgoti darbībai tā superdatoros. Būtu arī jāļauj kopuzņēmumam pastāvošos Eiropas Augstas veiktspējas datošanas mitinātājus izraudzīties par MI fabrikām, ja mitinātājs var pierādīt, ka tā superdatoram ir pietiekami datošanas resursi, lai apmācītu liela mēroga un vispārēja lietojuma MI modeļus un jaunus MI lietojumus,

([1]) 2024. gada 24. aprīļa atzinums (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēts).
([2]) 2024. gada 20. marta atzinums (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēts).
([3]) Padomes Regula (ES) 2021/1173 (2021. gada 13. jūlijs) par Eiropas Augstas veiktspējas datošanas kopuzņēmuma izveidi un ar ko atceļ Regulu (ES) 2018/1488 (OV L 256, 19.7.2021., 3. lpp.).

un ar noteikumu, ka mitinātājs īsteno visu papilddarbību klāstu, kuras vajadzīgas, lai izstrādātu un atbalstītu MI ekosistēmu. Minētās izmaiņas ļautu kopuzņēmumam piedāvāt pielāgotu datošanas jaudu un pakalpojumus, lai Savienībā veicinātu plašu MI apmācību, izstrādi un ieviešanu, kas ar pašreizējo regulu nav iespējamas. MI rūpnīcām būtu jābūt savstarpējā mijiedarbībā ar attiecīgajām Savienības MI iniciatīvām, un attiecīgā gadījumā MI rūpnīcas var mijiedarboties ar attiecīgajām valstu MI ekosistēmām un valstu MI iniciatīvām.

(6) Lai ar šo grozošo regulu ieviesto izmaiņu piemērošanas datumu saskaņotu ar MI akta piemērošanas datumu, šī grozošā regula būtu jāpiemēro bez liekas kavēšanās.

(7) Tāpēc Regula (ES) 2021/1173 būtu attiecīgi jāgroza,

IR PIEŅĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

Regulu (ES) 2021/1173 groza šādi:

1) regulas 2. pantu groza šādi:

a) pantā iekļauj šādus punktus:

"3.a) "MI optimizēts superdators" ir superdators, kas galvenokārt ir izstrādāts plaša mēroga, vispārīga lietojuma mākslīgā intelekta ("MI") modeļu un jaunu MI lietojumu apmācībai;

3.b) "MI rūpnīca" ir centralizēts vai izklaida subjekts, kas nodrošina MI superdatošanas pakalpojumu infrastruktūru, kurā ietilpst MI optimizēts superdators vai superdatora MI nodalījums, ar to saistīts datu centrs, īpaši paredzēta piekļuve un uz MI orientēti superdatošanas pakalpojumi un kurš piesaista un apvieno talantus, lai nodrošinātu kompetences, kas vajadzīgas superdatoru izmantošanai MI vajadzībām MI;";

b) panta 9. punktu aizstāj ar šādu:

"9) "*EuroHPC* superdators" ir datošanas sistēma, kas ir pilnīgā kopuzņēmuma īpašumā vai tā kopīpašumā ar citām iesaistītām valstīm vai privātā sektora partneru konsorciju un kas var būt klasisks superdators (augstas klases superdators, industriāls superdators, MI optimizēts superdators vai vidējas klases superdators), klasiskais un kvantu hibrīddators, kvantu dators vai kvantu simulators;";

2) regulas 3. panta 2. punktam pievieno šādu apakšpunktu:

"h) attīstīt un darbināt MI rūpnīcas, palīdzot Savienībā tālāk attīstīt ļoti konkurētspējīgu un inovatīvu MI ekosistēmu.";

3) regulas 4. panta 1. punktam pievieno šādu apakšpunktu:

"h) MI rūpnīcu pīlārs uzticamam un ētiskam MI, kas aptver darbības uz MI orientētas superdatošanas pakalpojumu infrastruktūras nodrošināšanai, kuras mērķis ir tālāk attīstīt MI ekosistēmas pētniecības un inovācijas spējas, kompetences un prasmes; tajā ietilpst šādas darbības:

i) iegādāties un ekspluatēt kopā ar datu centriem izvietotus vai ar datu centriem ļoti ātrdarbīgos tīklos savienotus, MI optimizētus superdatorus;

ii) modernizēt pastāvošos *EuroHPC* superdatorus ar MI spējām;

iii) nodrošināt piekļuvi un godīgas piekļuves iespējas MI optimizētiem superdatoriem vai *EuroHPC* superdatoriem, kas modernizēti ar MI spējām, tostarp paplašināt to izmantošanu līdz lielam publisko un privāto lietotāju skaitam, ieskaitot jaunuzņēmumus un mazos un vidējos uzņēmumus;

iv) darbināt centralizētus vai izklaidu, uz MI orientētus superdatošanas pakalpojumu centrus MI jaunuzņēmumu ekosistēmas un pētniecības un inovācijas ekosistēmas atbalstam, kuras sniedz algoritmisku atbalstu, palīdz tālāk izstrādāt, apmācīt, izmēģināt, izvērtēt un atzīt par derīgiem MI apmācības modeļus un sistēmas un palīdz izstrādāt jaunus plaša mēroga MI lietojumus tādās stratēģiskās jomās kā veselība un aprūpe, klimata pārmaiņas, robotika vai satīklota un automatizēta braukšana;

v) darbināt superdatoriem draudzīgas programmēšanas iekārtas, arī tādēļ, lai MI lietojumi noritētu paralēli optimālas superdatošanas spēju izmantošanas labad;

vi) darbināt citus superdatošanas pakalpojumus, kas sekmē MI;

vii) piesaistīt, pulcēt un apmācīt talantus, lai attīstītu viņu kompetences un prasmes *EuroHPC* superdatoru izmantošanā MI nolūkiem;

viii) mijiedarboties ar citām MI rūpnīcām, nodrošinot piekļuvi to pakalpojumiem visā Eiropā un sadarbojoties ar *EuroHPC* kompetences centriem un *EuroHPC* izcilības centriem, un ar attiecīgām Savienības mākslīgā intelekta iniciatīvām, piemēram, MI jaunuzņēmumu centriem, mākslīgā intelekta un datu ekosistēmām, mākslīgā intelekta izmēģināšanas un eksperimentēšanas iekārtām, Eiropas centrālo mākslīgā intelekta platformu, uz mākslīgo intelektu orientētiem digitālās inovācijas centriem, ar mākslīgo intelektu saistītām Eiropas inovācijas un tehnoloģijas institūta zinību un inovācijas kopienām, attiecīgām Eiropas pētniecības infrastruktūrām un citām radniecīgām iniciatīvām.";

4) regulas 9. pantu groza šādi:

a) 5. punktam pievieno šādu daļu:

"Attiecībā uz MI optimizētiem superdatoriem mitinātājiem piemēro šādus atlases papildu kritērijus:

a) izveidota datu centra tuvums vai ļoti ātrdarbīga tīkla savienojums ar to;

b) mitinātāja iecere, plāni un spēja risināt MI jaunuzņēmumu ekosistēmas un pētniecības un inovācijas ekosistēmas un MI lietotāju kopienas problēmas un sniegt centralizētu vai izklaidu, uz MI orientētu superdatošanas palīgpakalpojumu;

c) tās komandas pieredzes un zinātības kvalitāte un piemērotība, kura, paredzams, būs atbildīga par labvēlīgu uz MI orientētu superdatošanas pakalpojumu vidi;

d) plāni mijiedarbībai un sadarbībai ar citām MI rūpnīcām, *EuroHPC* kompetences centriem un *EuroHPC* izcilības centriem un ar attiecīgajām MI iniciatīvām, kā, piemēram, mākslīgā intelekta jaunuzņēmumu centriem, mākslīgā intelekta un datu ekosistēmām, mākslīgā intelekta izmēģināšanas un eksperimentēšanas iekārtām, Eiropas centrālo mākslīgā intelekta platformu, uz mākslīgo intelektu orientētiem digitālās inovācijas centriem un citām radniecīgām iniciatīvām;

e) mitinātājam piemītošā spēja un turpmākie plāni veicināt talantu kopas attīstību.";

b) iekļauj šādu punktu:

"5.a) Jau pastāvošs mitinātājs var iesniegt pieteikumu, lai kļūtu par MI rūpnīcu. Pēc uzaicinājuma paust ieinteresētību valde izvēlas jau pastāvošu mitinātāju taisnīgā un pārredzamā atlases procesā, kura pamatā *inter alia* ir 9. panta 5. punkta otrajā daļā aprakstītie atlases kritēriji, un ar noteikumu, ka mitinātājs var pierādīt, ka tā *EuroHPC* superdatoram ir pietiekami datošanas resursi, lai apmācītu liela mēroga, vispārīga lietojuma MI modeļus un jaunus MI lietojumus.";

c) iekļauj šādu punktu:

"6.a) Attiecībā uz 12.a pantā minētajiem MI optimizētiem superdatoriem mitinātājs izveido vienotu kontaktpunktu lietotājiem, tostarp jaunuzņēmumiem, maziem un vidējiem uzņēmumiem un lietotājiem no zinātnes aprindām, lai atvieglotu piekļuvi tā atbalsta pakalpojumiem.";

5) regulas 10. panta 2. punkta l) apakšpunktu aizstāj ar šādu:

"l) īpašie nosacījumi, kas piemērojami, kad mitinātājs *EuroHPC* superdatoru izmanto rūpnieciskām vajadzībām, vai izmanto MI optimizētu superdatoru.";

6) iekļauj šādu pantu:

"*12.a pants*

MI optimizētu superdatoru iegāde un īpašumtiesības

1. Kopuzņēmums iegādājas MI optimizētus superdatorus un ir to īpašnieks.

2. Regulas 5. panta 1. punktā minētais Savienības finansiālais ieguldījums sedz līdz 50 % no MI optimizētu superdatoru iegādes izmaksām un līdz 50 % no MI optimizētu superdatoru ekspluatācijas izmaksām. Pie ekspluatācijas izmaksām pieder uz MI orientētu superdatošanas pakalpojumu izmaksas.

Atlikušās kopējās izmaksas, ko rada MI optimizētu superdatoru īpašumtiesības, sedz iesaistītā valsts, kurā iedibināts mitinātājs, vai iesaistītās valstis mitināšanas konsorcijā, un tās ir iespējams papildināt ar 6. pantā minētajiem ieguldījumiem.

3. MI optimizētu superdatoru piegādātāja atlasē ņem vērā piegādes ķēdes drošību. Atlases pamatā konkursa specifikācijas, kuras ir orientētas uz pieprasījumu un kurās ņem vērā lietotāju prasības, un vispārīgās sistēmas specifikācijas, ko atlasītais mitinātājs iesniedzis pieteikumā pēc uzaicinājuma paust interesi.

4. Kopuzņēmums var darboties kā pirmais lietotājs, kas izmanto MI optimizētus superdatorus, kuros integrētas galvenokārt Savienībā izstrādātas tehnoloģijas.

5. Ja tam ir pienācīgs pamatojums drošības apsvērumu dēļ, valde var nolemt darba programmā paredzēt nosacījumus piegādātāju dalībai MI optimizētu superdatoru iegādē saskaņā ar Regulas (ES) 2021/694 12. panta 6. punktu vai ierobežot piegādātāju dalību drošības iemeslu vai tādu darbību dēļ, kuras ir tieši saistās ar Savienības stratēģisko autonomiju, saskaņā ar minētās regulas 18. panta 4. punktu.

6. MI optimizētus superdatorus novieto kādā *EuroHPC* superdatora mitinātājā vai kādā superdatošanas centrā, kurš atrodas Savienībā.

7. Neskarot statūtu 23. panta 4. punktā norādīto kopuzņēmuma likvidāciju, ne agrāk kā piecus gadus pēc izturētās mitinātājā uzstādītā MI optimizētā superdatora pieņemšanas pārbaudes ar valdes lēmumu un saskaņā ar mitināšanas nolīgumu MI optimizētā superdatora īpašumtiesības var nodot minētajam mitinātājam vai MI optimizēto superdatoru var pārdot citam subjektam vai izņemt no ekspluatācijas. MI optimizēta superdatora īpašumtiesību nodošanas gadījumā mitinātājs kopuzņēmumam atlīdzina nodotā superdatora atlikušo vērtību. Ja īpašumtiesības netiek nodotas mitinātājam, bet ir lēmums par MI optimizēta superdatora izņemšanu no ekspluatācijas, attiecīgās izmaksas vienādā mērā sedz kopuzņēmums un mitinātājs. Kopuzņēmumam nav pienākuma segt izmaksas, kas radušās pēc MI optimizēta superdatora īpašumtiesību nodošanas, MI optimizēta superdatora pārdošanas vai izņemšanas no ekspluatācijas.";

7) regulas 15. pantu groza šādi:

a) panta 1. punktu aizstāj ar šādu:

"1. Kopuzņēmums var izsludināt uzaicinājumu paust ieinteresētību modernizēt *EuroHPC* superdatorus, kas ir tā īpašumā vai kopīpašumā, paaugstināt superdatora veiktspējas līmeni tuvu eksalīmenim vai uzlabot superdatora MI spējas, vai kā citādi paaugstināt superdatora darbības veiktspēju, tostarp izmantojot kvantu paātrinātājus.";

b) panta 2. punktu svītro;

c) panta 5. punktu aizstāj ar šādu:

"5. Savienības finansiālās iemaksas procentuālais īpatsvars modernizācijas iegādes izmaksu segšanai atbilst Savienības finansiālās iemaksas procentuālajam īpatsvaram par sākotnējo *EuroHPC* superdatoru, ko amortizē pa atlikušo sākotnējam superdatoram paredzamo ekspluatācijas laiku. Savienības finansiālās iemaksas procentuālais īpatsvars modernizācijas papilddarbības izmaksu segšanai atbilst Savienības finansiālās iemaksas procentuālajam īpatsvaram par sākotnējo *EuroHPC* superdatoru. Attiecībā uz petalīmeņa superdatoriem, ko iegādājās Regulas (ES) 2018/1488 piemērošanas laikā, Savienības finansiālais ieguldījums modernizācijai sedz līdz 35 % no papilddarbības izmaksām.";

8) regulas 16. pantu groza šādi:

a) pantā iekļauj šādu punktu:

"1.a MI optimizētus superdatorus un *EuroHPC* superdatorus, kas modernizēti ar MI spējām, galvenokārt izmanto, lai izstrādātu, izmēģinātu, izvērtētu un par derīgiem atzītu plaša mēroga, vispārēja lietojuma MI apmācības modeļus un jaunus MI lietojumus, kā arī, lai Savienībā tālāk izstrādātu MI risinājumus, kas prasa augstas veiktspējas datošanu un plaša mēroga MI algoritmu izpildi zinātnes problēmu risināšanai.";

b) pantā iekļauj šādu punktu:

"2.a Valde nosaka īpašus piekļuves nosacījumus MI optimizētiem superdatoriem un *EuroHPC* superdatoriem, kas modernizēti MI spēju vajadzībām saskaņā ar 17. pantu, ņemot vērā MI jaunuzņēmumu ekosistēmas un pētniecības un inovācijas ekosistēmas specifiskās vajadzības. Minētie nosacījumi ietver jaunuzņēmumiem un maziem un vidējiem uzņēmumiem īpaši paredzētu piekļuvi. Uz piekļuvi var pretendēt tikai priekšlikumi par Savienības vērtībām atbilstošu, uzticamu un ētisku MI modeļu, sistēmu un lietojumu izstrādi.";

9) regulas 17. panta 1. punktu aizstāj ar šādu:

"1. Tā laika daļa, kurā Savienībai ir piekļuve katram jaunās paaudzes, kvantu un MI optimizētam *EuroHPC* superdatoram, ir tieši proporcionāla 5. panta 1. punktā minētajai Savienības finansiālajai iemaksai *EuroHPC* superdatora īpašumtiesību kopizmaksās un tādējādi nepārsniedz 50 % no *EuroHPC* superdatora kopējā piekļuves laika."

2. pants

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Luksemburgā, 2024. gada 17. jūnijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

A. MARON